

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 47/2011-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť J. Š., toho času vo výkone trestu odňatia slobody, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 13 S 44/2010 a jeho uznesením zo 14. októbra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. decembra 2010 doručená sťažnosť J. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len

„krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 S 44/2010 a jeho uznesením sp. zn. 13 S 44/2010 zo 14. októbra 2010 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Zo sťažnosti a z k nej pripojených písomností vyplýva, že sťažovateľ podal krajskému súdu žalobu proti nečinnosti orgánu verejnej správy, ktorou namietal nečinnosť Ústavu na výkon trestu odňatia slobody D. (ďalej len „ústav“) vo veci konania „o jeho žiadosti o povolenie používať notebook za účelom vzdelávania počas umiestnenia v ústave“. Krajský súd uznesením zo 14. októbra 2010 konanie o sťažovateľovej žalobe zastavil.

3. Sťažovateľ uviedol, že „predmetom žaloby proti nečinnosti podľa § 250t ods. 1 a nasl. OSP bola viac ako ročná nečinnosť ústavu..., resp. jeho štatutárneho orgánu riaditeľa ako správneho orgánu, konajúceho či skôr nekonajúceho o návrhu (žiadosti) navrhovateľa používať za účelom vzdelávania súkromný notebook (ako ďalšiu osobnú vec)...“. Podľa názoru sťažovateľa „krajský súd... postupoval v rozpore so zákonom, ústavou a relevantnou judikatúrou..., čím je napadnuté rozhodnutie absolútne svojvoľné a teda z ústavného hľadiska neakceptovateľné...“.

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety Ústavy SR sa vyslovuje, že Krajský súd Trenčín protiústavným zásahom, postupom a rozhodnutím v konaní o nečinnosti orgánu verejnej správy vedenom pod č. k. 13 S 44/2010 porušil základné právo navrhovateľa na súdnu ochranu a prístup k nej, právo na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1, 2 Ústavy SR v spojení s porušením princípu právnej istoty, ústavnosti, zákonnosti a spravodlivosti podľa čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy SR.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 prvej a tretej vety Ústavy SR sa protiústavné uznesenie Krajského súdu Trenčín č. k. 13 S 44/2010-20 zo dňa 14. 10. 2010 zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie; súčasne sa mu zakazuje pokračovať v porušovaní vyššie označených základných práv...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak.

Podľa čl. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát... (odsek 1)... uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky (odsek 2).

8. Ako vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj porušenia čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ku ktorému malo dôjsť uznesením krajského súdu sp. zn. 13 S 44/2010 zo 14. októbra 2010, ktorým bolo konanie o jeho žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy zastavené (bod 2).

9. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

10. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04). Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a taktiež aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v občianskoprávnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

11. Krajský súd napadnuté rozhodnutie odôvodnil takto:

«Navrhovateľ v podanom návrhu žiadal, aby súd uložil odporcovi povinnosť podľa § 250t ods. 4 O. s. p. v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia konať o jeho žiadosti o povolenie používať notebook za účelom vzdelávania počas umiestnenia v Ústave na výkon trestu odňatia slobody. V odôvodnení návrhu uviedol, že časť trestu odňatia slobody vykonával u odporcu, ktorého požiadal o povolenie používať súkromný notebook. Odporca sa vyjadril, že žiadosť navrhovateľovi bola zamietnutá „čo potvrdil podpisom“. Podľa navrhovateľa odporca bol v konaní nečinný z dôvodu, že mu nedoručil písomné rozhodnutie s náležitým odôvodnením podľa § 46 a § 47 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní. Navrhovateľ tvrdil, že nebol upovedomený o začatí konania a nemal možnosť použiť opravné prostriedky. Žiadal, aby sa súd vyporiadal s otázkou, či na ostatné rozhodovanie podľa zákona o výkone trestu odňatia slobody sa vzťahuje zákon o správnom poriadku a či odporca bol povinný mu doručiť rovnopis akýchkoľvek rozhodnutí vydaných podľa osobitného zákona alebo podľa zákona o správnom poriadku. Tvrdil, že bez riadneho doručenia rovnopisu rozhodnutia sa nemohol vzdať opravného prostriedku, a preto takéto rozhodnutie nemôže nadobudnúť právoplatnosť.

Odporca v písomnom vyjadrení uviedol, že návrh navrhovateľa nie je dôvodný. Navrhovateľ bol eskortovaný na výkon trestu odňatia slobody do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v D. dňa 17. marca 2009 po predchádzajúcom výkone trestu odňatia slobody v strednom stupni stráženia v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ž. Uznesením Okresného súdu v Trenčíne zo dňa 2. decembra 2009 sp. zn. 3 Nt 36/2009 bol preradený do stredného stupňa stráženia a dňa 8. decembra 2009 bol eskortovaný na ďalší výkon trestu do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Ž. Ku dňu 12. októbra 2010 je v Ústave na výkon väzby B., kde bol dočasne premiestnený na príkaz Okresného súdu Bratislava 1. Odporca voči žalobcovi postupoval v súlade s platnými právnymi normami a predpismi upravujúcimi výkon trestu odňatia slobody. Nad dodržiavaním zákonnosti vykonáva dozor dozorový prokurátor Krajskej prokuratúry 13 S/44/2010 v Trenčíne, ktorý sa zaoberal viacerými podaniami navrhovateľa, a preto návrh navrhovateľa nepovažuje za dôvodný.

Podľa § 250t ods. 1, veta prvá, O. s. p. fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd

vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

Podľa § 250t ods. 6 O. s. p. predseda senátu konanie zastaví, ak odpadli dôvody na ďalšie konanie a zároveň rozhodne o trovách konania.

Podľa § 250t ods. 7 O. s. p. proti rozhodnutiu súdu nieje prípustný opravný prostriedok.

Súd z pripojeného administratívneho spisu odporcu zistil, že navrhovateľ bol eskortovaný na výkon trestu odňatia slobody do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v D. dňa 17. marca 2009 po predchádzajúcom výkone trestu odňatia slobody v strednom stupni stráženia v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ž. Na základe uznesenia Okresného súdu v Trenčíne z 2. decembra 2009 sp. zn. 3 Nt 36/2009, bol dňa 8. decembra 2009 eskortovaný na ďalší výkon trestu do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Ž. a ku dňu 12. októbra 2010 je umiestnený v Ústave na výkon väzby B.

Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľ nevykonáva trest odňatia slobody u odporcu (Ústav na výkon trestu odňatia slobody D.) od 8. decembra 2009. Z uvedeného dôvodu v prejednávanej veci odpadli dôvody na ďalšie konanie, a preto predsedníčka senátu konanie zastavila za použitia § 250t ods. 6 O. s. p. Konanie súd zastavil, a preto sa nezaoberal ďalšími dôvodmi, ktoré navrhovateľ uviedol v návrhu.

Krajský súd rozhodol o náhrade trov konania podľa § 250t ods. 8 O. s. p. a § 246c ods. 1 O. s. p. v spojení s § 146 ods. 1, písm. c/, O. s. p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, pretože konanie bolo zastavené.»

12. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou

alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná už spomínaným princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

13. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval; jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných na vec sa vzťahujúcich procesnoprávných zákonných ustanovení je namietané rozhodnutie krajského súdu aj náležite odôvodnené. Ústavný súd považuje taktiež postup krajského súdu za legitímny a vylučujúci možné porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy.

14. V súvislosti so sťažovateľovým prejavom nespokojnosti s namietaným rozhodnutím krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia

základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením označených práv (čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy), a preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

15. Sťažovateľ v súvislosti s napadnutým rozhodnutím krajského súdu namietal tiež porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy. Keďže sťažovateľ namietal porušenie uvedených článkov ústavy len z dôvodu nesprávnych skutkových a právnych záverov a arbitrárnosti rozhodnutia krajského súdu, ktoré porušenia ústavný súd nezistil (pozri body 11 až 14), nepovažoval preto za potrebné zaoberať sa osobitne uvedenými článkami ústavy. Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím krajského súdu a možným porušením základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, nemožno vzhľadom na to uvažovať ani o sťažovateľom namietanom porušení čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažovateľovu sťažnosť aj v tejto jej časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

16. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že podľa ustanovenia § 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov v spojení s ustanoveniami § 18 citovaného zákona prokurátor vykonáva dozor nad zachovaním zákonnosti v miestach, kde sú držané osoby pozbavené osobnej slobody alebo osoby, ktorých osobná sloboda je obmedzená na základe rozhodnutia súdu alebo iného oprávneného štátneho orgánu. Podľa ustanovenia § 31 ods. 1 citovaného zákona prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

17. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní

a súdu naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia základných práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu.

18. Ústavný súd nad rámec dôvodov, pre ktoré odmietol s'ťažnosť, dodáva, že s'ťažovateľ mal a má k dispozícii účinné prostriedky na dosiahnutie ochrany svojich práv. Nevyužitie už uvedených možností ochrany označených práv s'ťažovateľa nemožno nahrádzať s'ťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy).

19. Vzhľadom na už uvedené skutočnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch s'ťažovateľa uvedených v petite s'ťažnosti (bod 5) stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. februára 2011